

DELA VSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 153.

V Mariboru, sobota 16. oktobra 1926.

Leto I.

Po Uzunovičevi demisiji.

Razpišite nove volitve!

Uzunovičeve radikalno-radičevske vlade ni več. Padla je čak na dan, ko bi morala narodna skupščina vendarle začeti razpravljati in koncem konca tudi nekaj skleniti, vsaj v pogledu onih najnujnejših in najhrupnejših gospodarskih, socialnih, političnih in mednarodnih problemov, ki davijo zadnja leta hujše in hujše to državo. Neslavni padec Uzunovičeve vlade je povsem v skladu z njenim neslavnim nastajanjem. Ta svojevrstna vlada se je rodila v zakotni sobi beograjske predmestne gostilne, kumovale so jej vsakovrstne skrite sile, služiti je morala raznim intrigam in kombinacijam — in ni imela pravzaprav za seboj nobene velike stranke, kajti radikalni so podpirali Uzunoviča le iz trenutne potrebe, radičevci pa samo zato, da rešijo sebe in svojega šefa preiskovalnega zapora in dolgoletne ječe. Za to in tako vlado žaluje danes le malokdo.

Z demisijo Uzunovičeve vlade so na drugi strani znova oživele vse mogoče, doslej le težko potlačene želje in intrige posameznikov, po oblasti stremočih buržuaznih strank, njihovih struj in oseb. Uzunovičeva ostavka je vzbudila ogromno navdušenje pri radičevcih, ki že aklamirajo svojega vodjo kot zopetnega vladnega premierja, medtem ko so Maksimovičevci in drugi desidentni radikalni zbegani in zaprepaščeni. Radičevci so tudi precej različnega mišljenja in odstavljeno Nikić bi šel tudi z vragom, le da se maščuje nad svojim bivšim strankinim šefom. Buržuazne stranke, ki niso bile zadnja leta na vladi, silijo istotako močno vanjo, ter v to svrhu intrigujejo in pritiskajo na vse strani. Ta največja vladna kriza se rešuje v znamenju največjega kaosa in najpopolnejše desorientacije vseh naših meščanskih strank. Se celo slovenska ljudska stranka, ki je še precej enotno prestala vsa ta težka in dolga opozicijska leta, se zadnji čas močno lomi; čeprav se to na zunaj spretno prikriva. Polom Uzunovičeve vlade razkriva obenem slabost in polome meščanskih strank in meščanske politike. Zlasti v radikalni stranki so notranje razmere tako neznosne, da je v resnici prej pripisovati vladno krizo tem razmeram, kakor pa Radičevim budalostim.

Kako se bo rešila ta vladna kriza, je težko presoditi. Ni izključeno, da ostane vse pri starem, da se bodo zamenjale le nekatere osebe, s politiko nedelavnosti in upropaščenja njene gospodarstva se bo pa nadaljevalo, prikrivajoč to usodno početje z že odurno frazo o narodnem sporazumu, v katero radikalni in radičevci najmanj verujejo. Nekoliko hujša in težja bo rešitev, ako se bo stari Pašić res odločil, da zahteva na vsak način, da se mandat za sestavo nove vlade izroči njemu kot šefu radikalne stranke. Ta njegova zahteva bi bila tudi konstitucionalno upravičena, saj je on šef radikalne stranke, in ta stranka je tudi za časa Uzunovičeve vlade de-

lala na to, kar je Pašić hotel. Toda proti poveritvi vladnega mandata Pašiću so razni faktorji in razne stranke in če se bo hotel Pašić za vsako ceno preriti do mandata, bo moral poprej premagati hude ovire in voditi marsikatero sila težko in nevarno borbo. Kako vse kaže, ima Pašić ves namen, se vriniti na čelo vlade, zato ni izključeno, da doživimo v bližnjih dneh marsikatero senzacijo. Če se bo Pašiću zdelo, da je prišel spet njegov čas, ga gotovo ne bo zamudil, pa bilo, kar bilo.

Za nas Slovence je še posebno važno, da se je Ljudska Stranka odločila za vstop v vlado, pa bila to vlada taka ali taka. Že po sklepih nedeljskega zborovanja zaupnikov SLS v Ljubljani, je bilo jasno, da je SLS že zdavnaj pozabila na svoj avtonomistični program in da tišči sedaj v vlado, kakor kozel v vrt. Po komunikaciji o sejah jugoslovanskega parlamentarnega kluba pa je že vsakemu očitno, da je SLS pripravljena iti v vlado z vragom ali s Pašićem, samo da je v vladi. Po vsem tem smemo skoro z gotovostjo računati, da je dolgoletnemu opozicijskemu zadržanju SLS za enkrat ali pa za vselej konec. Ali se bo klerikalcem posrečilo prepričati svoje volilce, da je oíl ta nenadni preokret, ki je pravzaprav bolj podoben popolni kapitulaciji, potreben in da se z avtonomistično politiko in opozicijsko taktiko ne pride nikamor, je drugo vprašanje.

Še bolj kot vse intrige in mizerije buržuaznih strank je pa za nas važno, da tudi ob tej priliki povdarjamo našo zahtevo po novih volitvah, ki bi se morale čimprej razpisati in izvršiti. Naj se reši ta kriza tako ali tako, od ljudi in strank, ki sedaj odločujejo v našem političnem življenju, ne moremo pričakovati nič dobrega. Gospodarska kriza je pri nas že nekaj let na dnevnem redu, ni je bilo vlade, ki bi ne bila obetovala, da jo bo skušala čimprej rešiti, pa se ni doslej v tem pravcu prav nič naredilo, nasprotno, naložili so se še hujši davki, promet se je poslabšal in na deset in deset tisoče brezposelnih delavcev plačuje danes stroške te strašne vladne brezbriznosti in slepote z bedo, še več: z dobesednim gladovanjem in umiranjem.

Gospodarska in socialna kriza je z vsakim dnem strašnejša, korupcija in reakcija pa rasteta vzporedno s padanjem gospodarske delavnosti in delavčevega socialnega položaja.

Nove volitve, ki naj pokažejo, kako sodi in čuti narod, nam morejo edino še dati parlament, ki ne bo le igrača v rokah različnih vlad.

Delavstvo se zaveda, da je marsikatero zlo pripisovati dejstvu, da ni v parlamentu pravih delavskih zastopnikov, zato bo pri novih volitvah pokazalo, da hoče imeti v parlamentu svoje zastopnike.

Vlada naj razpiše nove volitve!

Proč s politiko intrig in vpropaščenja države in naroda!

Nemci v češki vladi.

Vladna in politična kriza, ki je delj časa hudo pretresala notranje politično življenje češkoslovaške republike in grozila s fašistovsko strahovladno, je končno vsaj za neko do-

bo rešena. Rešena na ta način, ki je v marsikaterem pogledu poučljiv. Poučljiv zlasti za češke sodruge. Agrarec Švehla je sestavil novo vlado, in v to vlado so vstopili tudi

nemški nacionalistični in klerikalni poslanci. Za češko republiko, in sploh za medsebojne povojne odnose med Nemci in Slovani, zlasti v nasledstvenih državah, je ta preobrat naravnost senzacionalen. Motili bi se pa, če bi mislili, da so Nemci vstopili v češko vlado, in da so se češki, vedno prenapeti nacionalisti približali Nemcem, ker so se i eni i drugi odpovedali svojim nacionalističnim težnjam. O ne! Močnejša kot vsi nacionalistični in šovinistični momenti je bila skrb za ogrožene kapitalistične in verske interese. Prejšnja socialistično-nacionalistična vlada je padla na vprašanju zaščitne carine in kongruie. V obrambo zaščitne carine in kongruie (zakon za odškodnino duhovnikom) so se solidarno dvignili i češki i nemški nacionalisti in klerikalci in planili po čeških in nemških socialistih, ki niso hoteli o tem nič vedeti in nič slišati. Tako je skupni kapitalistični in verski interes spet združil i češko i nemško buržuazijo. Da branijo kongruo in zaščitno carino, in sploh ves češki kapitalizem pred socialno političnimi zahtevami delavstva, da

branijo svoje žepe in utrdijo z eno besedo socialno in politično reakcijo v češki republici, so čedni bratci pozabili na vse nacionalne razlike, s katerimi so zavajali in zastrupljali cela desetletja prebivalstvo obeh narodnosti, in sestavili složno skupno vlado reakcionarne veleindustrijske in veleposestniške češke in nemške buržuazije. Taka je torej stvar z nacionalnim sporazumom na Češkem!

Za češko delavstvo obeh narodnosti je ta dogodek posebno pomemben in poučljiv. Sodrugi na Češkem so vodili od nekdaj preveč nacionalistično politiko, sedaj jih je končno združitev češke in nemške buržuazije zopet spomnila na njihovo socialistično dolžnost, ki bi jo ne bili smeli nikoli pozabiti. To, kar ni bilo prej dolgo mogoče, se je sedaj uresničilo. Socialisti obeh narodnosti, ki bi ne smeli biti nikoli ločeni, se bodo sedaj končno združili in začeli voditi skupni boj proti skupnemu sovražniku.

Tako ima ta rešitev češke vladne krize vsaj eno veliko koristno stran!

1000 železničarjev reduciranih pri sami zagrebški direkciji?

Iz Beograda in Zagreba javljajo, da kani vlada izvesti na vsak način že napovedano redukcijo železničarjev in da bo te dni v samem Zagrebu reduciranih do 1000 železniških delavcev!

Ta vest je izzvala med zagrebškimi in tudi ostalimi železničarji silno razburjenje in to toliko bolj potem, ko se je izvedelo, da je resničnost te skoro neverjetne vesti potrdila sama železniška direkcija v Zagrebu. Železničarji se pripravljajo na energično obrambno akcijo in ne mislijo ostati topot samo pri protestnih shodih in resolucijah, nego poseči v skrajnem slučaju tudi po skrajnejših obrambnih sredstvih.

Ta redukcija ni v nobenem pogledu utemeljena. Nasprotno, ves naš promet je v takem stanju, da bi se moralo nastaviti še veliko več osebja, da bi se mogli vsi pokvarjeni vagoni po-

praviti in sploh urediti naše propadajoče proge. Baš sedaj, ko je žetev gotova, bo treba več in več vagonov za izvoz. Vagonov pa že sedaj vsepovsod primanjkuje. V Sloveniji jih primanjkuje celo za običajni prevoz lesa. Kaj bo z našim prometom čez mesec dni, ako se ne popravi vsaj del onih tisočev in tisočev vagonov, ki leže pokvarjeni po raznih progah? Mesto, da bi se najelo še več delavcev za popravila, se še te reducira, kar jih je sedaj v službi Po izjavi samega ravnatelja zagrebske železniške delavnice je bilo že do sedaj vse premalo delavstva in osebja, vlada pa odpušča še poslednje železničarje in to v času splošne brezposelnosti in bližajoče se zime.

Razburjenje železniškega osebja je razumljivo in upravičeno. Uverjeni smo, da ne bodo železničarji mirno prenesli ta ponovni napad na njihovo eksistenco.

Ženstvo v industriji in vprašanje plač.

Med socialistične zahteve, ki veljajo za sedanji družabni red, spada tudi ta, da naj se plačuje moškim in ženskam za enako delo enaka mezda.

Ta zahteva ima mnogo nasprotnikov. Na eni strani stoje podjetniki, katerim se ni čuditi, da večinoma nočejo nič slišati o taki enakosti. Na drugi strani so še velike množice delavcev, katerim se je nekoliko bolj čuditi, da ne razumejo te zahteve.

Za socializem je to stara točka. Odkar se more sploh govoriti o socialističnem gibanju, je bila vedno na

programu. Razume se pa samo ob sebi, da je to del minimalnega programa, kajti kadar bo družba tako daleč, da se bo organizirala po socialističnih načelih, odpade vprašanje mezde v današnjem zmislu, prav tako kakor odpade tedaj gotovo tudi žensko delo v takih poklicih, ki niso primerni ženski naturi in ki so škodljivi njenemu organizmu.

S tem pač ne mislimo reči, da se uresniči v socialistični družbi »ideal« tistih mladih dušic, ki venomer trobi-jo, da spada ženska v kuhinjo in v otroško sobo. Po našem prepričanju bodo ljudje v socialistični družbi bolj napredni, pa ne bolj nazadnjaški, kakor v sedanji in zato bodo imeli boljše pojme o ženski.

Toda dokler še nismo v bodoči družbi, se moramo baviti z razmerami v sedanji, ker bi sicer postali puhli pridigarji, ne pa pionirji bodočnosti. V sedanjosti opravljajo ženske vsakovrstna dela, tudi taka, ki se jim prav slabo prilegajo; in prav v današnjih

Pridobivajte

ob priliki 25-letnice obstoja naše strokovne Internacionalne novih članov za naše združene strokovne organizacije! Sedanjih 10.000 članov se mora podvojiti! Zatorej na delo!

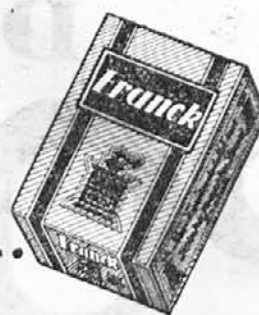

Iz samega žita ne morete kuhati kave.

Dober in krepak okus dobite šele, ako upotrebite

Pravi Franckov kavni pridatek.

Pijača s Prvim Franckom Vas zamore stalno zadovoljevat.
K zrnati kavi na vsak način spada Pravi Franck.

dneh se žensko delo izredno množi. Izpremeniti ne moremo tega, torej moramo računati s tem dejstvom.

Kapitalisti označujejo socialistično zahtevo po enakih mezdah za nepravično, pretirano, absurdno. Pri njih je bila od nekdaj navada, da so plačevali ženskam manj kakor moškim, tudi če so opravljale enako delo. Tako je v trgovinah, v pisarnah, v tovarnah in večinoma povsod.

Kapitalisti skušajo varovati svoje interese, čim boljše morejo. Nič se ni čuditi, da iščejo cenene delavne moči. Če je mogoče, ustanavljajo podjetja v takih krajih, kjer še ni industrije in si dobivajo z dežele roke, ki ne najdejo zadovoljivega dela na kmetijah. Takih krajev je od dne do dne manj. Ampak najdejo se še kraji, v katere se je naselila industrija, kjer se pa še ni razvila dobra delavska organizacija. Veliki kapitalizem, ki se svobodno giblje, poišče rad take kraje, tudi če leže kje v Aziji ali Afriki.

Vsako podjetje se pač ne da ustanoviti kjersibodi ali preseliti kamorsibodi; pač pa se lahko naseljujejo delavske moči iz drugih krajev, iz takih krajev, kjer se proletarci še niso podali v moderne delavske boje. V takem slučaju se ne vprašuje mnogo po narodnosti, po barvi polti, po veri in podobnih rečeh; merodajno je le to, da so importirane delovne moči cenejše od domačih.

Enaka je tudi navadno tendenca pri nastavljanju žensk. Pravi namen si pač lahko nadene krinko, za katero se krije. Tako so podjetniki pogostoma nastopali kot dobrosrčni človekoljubi. »Zakaj ne bi dobile tudi uboge ženske nekoliko zaslužka?«

Ženske same so dolgo smatrale in večalimani še dandanes smatrajo za naravno in opravičeno, da zaostaja njih plača za mezdo enakega moškega dela. Odkar se je mož postavil za gospodarja v družbi, se je priznavalo ženski manj pravic, kakor moškemu. Polagoma se je ženska v tem razmerju navadila, da se je sama smatrala nekako za manje vredno. V javnem in v privatnem življenju je stala tiščetja v ozadiju. In ko so se ji v kapitalistični družbi odprla vrata tovarne, se ji je zdelo, da mora to smatrati za nekakšno milost in biti hvaležna, da se ji sploh daje delo.

Kdo naj se čudi temu, ko je še moških delavcev na kupe, ki mislijo,

da morajo smatrati kapitalista za do-brotnika, ker jim daje »kruha«?

Če so ženske tedaj še slišale, da je njih telesni organizem slabši od moškega, da so njih življenske potrebe manjše, da ne pijo in ne kade, da ne čitajo toliko, kolikor moški ali pa sploh nič, da se jim »ni treba« brigati za javne zadeve, ki tudi povzročajo stroške, so bile navadno popolnoma prepričane, da ne morejo zahtevati toliko plače kolikor moški.

Ako dobi podjetnik ženske moči ceneje od moških, je to nevarno moškim delavcem. V mnogih podjetjih namreč ne velja pretveza o slabšem ženskem organizmu nič. Dela pri nestetih mašinah zahtevajo veliko več inteligence, paznosti, prisotnosti duha, vztrajnosti, kakor pa robustne telesne moči. V teh slučajih nadomešča ženska popolnoma moškega. Ako se zadovoljuje ženska z manjšo plačo, je to za podjetnika očiten dobiček; naravno je, da bo tedaj rajši jemal ženske in s tem se za moškega zmanjša prilika, da pride sam do dela. Le ako izgubi podjetnik to možnost dobička, to se pravi, ako ni žensko delo nič cenejše od moškega, se zopet zboljša prilika za moža.

S tem se pa tudi zboljša prilika, da se pridobe ženske za organizacijo. Dva glavna vzroka vplivata na to.

Prvi je ta, da se proletarci v najslabših razmerah najtežje organizirajo. Predvsem jim manjka za to potrebne samozavesti. Bada tlači človeka v ponižnost. Čim manjši je kosček kruha, tem večji je strah, da bi ga bilo mogoče izgubiti. Tudi za ženske velja to, da jim je ideja organizacije dostopnejša, ako dosežejo nekoliko boljši materialni položaj, da morejo vsaj bolj razmišljati o njem.

Drugi vzrok je ta, da bo smatrala ženska moškega delavca za svojega nasprotnika, dokler bo opazala, da ji ne privošči boljšega položaja. V delavcu, ki zahteva zanj enako plačo, spozna svojega zaveznika, in tedaj bo razumela tudi njegov klic v organizacijo.

To pa mora biti cilj moških delavcev.

**DARUJTE ZA GRADBENI ODSEK
„SVOBODA“, SPODNJA ŠIŠKA!**

Mesto zakona — mobilizacija.

Železniško osebje na privatni progi Zavidovič-Han Pjesak v Bosni je zastavkalo, ker je bilo na tej privatni železnici skoro še huje izkoriščano, kakor na državnih železnicah. Po ponovnih brezuspešnih intervencijah zapnikov in zastopnikov železničarske organizacije, da naj podjetje prizna vsaj delavcem in nastavljenecem neke službene pravice, uredi službenik in plače tako, da bo osebje moglo vsaj za silo živeti, so prizadeti posegli po najskrajnejšem obrambnem sredstvu, stopili so v stavko ter v stavki tudi solidarno vztrajali. To odločno zadržanje je prekrizalo podjetju vse protistavkovne načrte, in ker si spričo tesne solidarnosti, ki je nadvladala stavkujoče, niso vedeli drugače pomagati, so se obrnili na vlado v Beograd, da naj reši ogroženi privatni profit delničarjev tega privatnega železniškega podjetja s tem, da proglasi nad stavkujočimi železničarji mobilizacijo! Uprav po onem znanem receptu, po katerem se je leta 1920 zadušil veliki štrajk na državnih železnicah. Sicer so se gospodje zavedali, da gre v predmetnem slučaju za privatno proggo, ali to gospode ni motilo, vedeli so, da je pri vladi lahko marsikaj doseči — ko gre zato, da se delavce še bolj upropasti, privatno profitarstvo pa še bolj protežira.

In tako se je zgodilo, da je vlada šla tem privatnim špekulantom na roko in stavkajoče železničarje kratkomalo mobilizirala!

Evo tudi take nečuvnosti so pri nas lahko mogoče!

Zakon je tu, zakon določa kakšne pravice imajo delavci, kakšen bodi njihov urnik, njihovi službeni prejemki, tudi določa zakon, kako se morajo delavske pravice zaščititi, priznava nazadnje delavcem pravico, da se združijo in skupno branijo svoja ogrožena prava. Toda kaj pisani zakon, kaj plače in glad delavstva in pogaženo pravo. Še bolj sveto kot vsi zakoni je kapitalistično profitarstvo, zato je vlada kratkomalo ugodila kapitalistom in stavkajoče mobilizira.

Tako se rešujejo pri nas socialni spori.

Sram nas je!

Velika zmaga švedskih socialistov.

Pri občinskih volitvah v Švedski so socialisti sijajno zmagali. Dosegli so absolutno večino skoro v vseh občinah. Za socialistične kandidate so glasovale tudi kmečke občine. Meščanske stranke so povsod močno nazadovale. Poražene so bile do kraja zlasti desničarske in kmečko-konservativne stranke.

S to zmago pri občinskih volitvah so si švedski sodruzi močno utrdili svoj položaj tudi v švedskem parlamentu in v švedski vladi, ki je itak v njihovih rokah.

Anglija in Rusija.

Med Krasinom in Chamberlainom so se vršili poslednje dni ponovni razgovori, katerim so vlade v vseh državah pripisovale veliko važnost. Angleško časopisje je povdarjalo posebno važnost teh razgovorov med ruskim in angleškim vladnim zastopnikom ter zlasti podčrtalo Chamberlainovo izjavo, da so odnosi med Anglijo in Rusijo normalni in da se bodo zlasti trgovske zveze med obema državama še bolj poglobile. Oba državnik sta se najbrže tudi posvetovala o modalitetah angleškega posojila Rusiji, ki se je na drugi strani obvezala, plačati Angliji tudi stare ruske caristične dolgove. Izjava Chamberlaina je toliko bolj pomembna, ker se je v zadnjem času govorilo, da so se odnosi med Anglijo in Rusijo vsled angleškega rudarskega štrajka poslabšale.

Jack London:

Železna peta.

(Socialni roman. Prevel I. V.)

(Dalje.)

Nam, ki smo bili izven ječ, je preostajala izvršitev. Treba je bilo organizirati ustno propagando, naš vohunski sistem z vsemi panogami, urediti tajno tiskarno. Trebalo je združevati nešteta skrivališča in iskati novih.

Delo seveda ni bilo dokončano. Po preteku šestih mesecev je bila moja samota pretrgana s prihodom dveh tovarišic. Bili sta dve mladi dekleti, pogumni in polni navdušenja po svobodi: Lea Petersen, ki je izginila leta 1922 in Kate Bierce, ki se je pozneje poročila z Du Boisom in je sedaj naša.

Obe dekleti sta prišli v zmešnjavi, razburjenosti, nevarnosti in naglih smrti. Med družbo na ribiški ladji, ki ju je prepeljala čez zatok San Pablo, je bil tudi špijon, kreatura »Železne pete«. Nadel si je z uspehom krinko revolucionarja in je bil globoko posvečen v tajnosti naše organizacije. Bil mi je brez dvoma na sledu, ker nam je bilo že dolgo znano, da je oligarhiji, odkar sem izginila, bila največja skrb, izslediti me. K sreči, kakor se je izkazalo, ni svoje najdbe nikomur odkril. Kakor se zdi, je svoje poročilo o tem zadrževal, ker je hotel počakati, da vse lepo uredi in sicer, da najde moje skrivališče in me aretira. Njegove informacije so umrle z njim. Potem, ko sta se dekleti v Petabuma Creek izkrcali in zahajali konja, je tudi ta špijon z nekakim izgovorom izstopil na suhem.

Na potu k sonomskemu pogorju je pustil Carlson dekleti, da jezdit sami dalje. Dal jima je svojega konja in šel peš nazaj. V njem se je vzbudil sum. Polastil se je špijona in o tem, kar se je dalje zgodilo, nam je odkritosrčno pojasnil:

»Odstranil sem ga,« je govoril Carlson. »Odstranil sem ga,« je ponavljal in njegove močne, delovne roke so se značilno odpirale in zapirale. »Čisto tiho je bil. Ubil sem ga in danes zvečer grem nazaj in ga globoko zakopljem.«

V tem času sem večkrat mislila z začudenjem na svojo preobrazbo. Večkrat se mi je zdelo nemogoče, da sem z ene strani živela v vseučiliščnem mestu mirno, udobno življenje, z druge strani pa, da sem postala na nasilstva in smrt navajena revolucionarka. Eno ali drugo menda ni res. Eno je bila resničnost, drugo je bil sen; ali katero? Ali je bilo sedanje v jami skrito življenje težak sen? Ali sem bila revolucionarka, ki sem nekje, in nekako sanjala, da sem v enih iz prejšnjih življenj v Berkeley živela in nisem nikdar poznala življenja, ki bi imelo močnejšo vsebino, kot je čaj in plesi, brbrajoča družba in čitalni krožki? Ali nato sem pomislila, da je to vse splošna skušnja vseh tistih, ki so se zbrali pod rdečim praporom človeškega bratstva.

Večkrat sem mislila na obraze iz drugega življenja in čudno dovolj so se pojavljali in izginjali v mojem novem življenju. Tu je bil škof Morehouse. Ko se je naša organizacija razvila, smo ga iskali, a zaman. Vlekli so ga iz enega zavoda v drugega. Njegov sled smo sledili od državne norišnice v Napa do one v Stocktonu in od te k Sancta Clara Tal, imenovana Agneos.

Ali tu smo izgubili sled. Nobenega sledu ni bilo tam o njegovi smrti. Moral je na nekak način pobegniti. Nisem niti slutila, v kakšnih žalostnih razmerah ga bom še videla zopet — mimobežen njegov pogled v zmešnjavi klanja Chicaške komune.

Jacksona, ki je v Sierra zavodih zgubil svojo ramo in ki je bil vzrok, da sem postala revolucionarka, nisem več videla. Ali vsi smo vedeli, kaj je naredil, predno je umrl. Nikdar ni iskal stikov z revolucionarji. Ogorčen vsled svoje usode in vsled krivice, ki se mu je zgodila, je postal anarhist — ne filozofski, nego prosto zverski anarhist, ki je bil besen od sovraštva in maščevalnosti. Splazil se je mimo čuvaja in v neki noči, ko je vse spalo, je razstrelil palačo Perton-waithovo v atome. Nikdo ni ušel, niti čuvaj. In v ječi, kjer je čakal na svojo obsodbo, se je zadušil sam z odejo.

Popolnoma drugačna usoda nego Jacksonova je bila dr. Hammerfielda in dr. Ballingforda. Ostala sta zvesta svoji službi in zato sta bila primerno nagrajena. Dobila sta cerkvene palače, v katerih sta v miru stanovala. Oba sta branitelja oligarhije in oba sta se zelo odedelila.

»Dr. Hammerfield,« je rekel nekoč Ernst, »je z uspehom svojo metafiziko tako uravnal, kakor da Bog odobrava delo »Železne pete«. Sem je vključil tudi molitev Lepote in spremenil od Haeckla opisanega, breztelesnega vreteničarja v nevidno pošast. — Razloček med dr. Hammerfieldom in dr. Ballingfordom je ta, da zadnji Boga oligarhije dela nekoliko bolj breztelesnega in nekoliko manje vreteničastega.«

(Dalje prihodnjič.)

Najemniki, na protestne shode!

V nedeljo se vršijo še nadaljni protestni shodi zoper odpravo stanovanjske zaščite v Ptuj, Celju, na Jesenicah in v Trbovljah.

Pozivljamo vse najemnike, delavce, uradnike, ženske in moške, da se teh shodov v velikem številu udeležijo.

Proč z zlato najemnino, je danes naš klic!

Zaščito in odpravo stanovanjske bede zahtevamo!

Kongres angleške delavske stranke.

V ponedeljek se je pričel v Londonu kongres angleške delavske stranke. V ospredju razprave stoji rudarski štrajk. Kongres je z 2 milijoni glasov sklenil, da dela stranka v parlamentu za socializacijo rudnikov.

Dnevne novice.

Najlepša manifestacija in najbolj glasno svarilo zoper odpravo stanovanjske zaščite in za odpravo te bede je bila brezdvomno mariborska. V vsej državi so vršili protestni shodi, ki so vladi odločno povedali svoj »stoj!« pred atentatom na stanovanj. najemnike. V Mariboru je spregovorila tudi ulica. Ne samo govorniki, nego nad 2000 najemnikov je korakalo za rdečo zastavo po mestnih ulicah in v glasnih klicih proti vladi in nameram hišnih gospodarjev glasno izpričalo svoje težnje. Vsa slovenska javnost stoji pod utisom te demonstracije, le žal, da se ni izvršila v Beogradu pred vrati parlamenta, da bi tako še bolj učinkovala na one, ki se danes igrajo z eksistencami hišnih najemnikov. Le »Slovenec« in »Jutro« sta zgubila pri tem vso svojo sapo. »Jutro«, ki često piše, kako so si volji nekje na Gorenjskem noče polomiti in ki hoče biti najbolje informiran list v Sloveniji, je v svoji jezi do najemnikov ta shod kratkotalo zamolčalo. »Slovenec« je bil pa tokrat bolj odkrit kot pa klerikalni poslanec Vesenjaj na tistem najemniškem shodu, kjer je bil izžvižgan in je najemnike in posebej še društvo najemnikov vsled demonstracij prav pošteno oštel. Tako so se torej tudi ob tej priliki izdali slovenski demokraci in klerikalci, da so nasprotniki najemnikov in stanovanjske zaščite. Ste se vsaj izdali.

Cerkvene hiše pustite pri miru, piše »Slovenec« ogorčen nad najemniki, ki so protestirali proti odpravi stanovanjske zaščite, razpravljali o svoji bedi in o deložacijah, ker stanujejo najemniki po drvarnicah in šotorih in se pri tem spomnili luksuznih stanovanj slovenskih cerkvenih knezov. »Oni ni vedel, kam bi položil glavo«, je rekel socialistični govornik na mariborskem protestnem shodu, ko je govoril o stanovanjski bedi proletarcev in o luksuznih stanovanjih med versko in brezversko gospodo. To je »Slovenec« razjezilo in sedaj kriči: Pustite cerkvena stanovanja pri miru! Poznamo klerikalce. Tam, kjer je prizadet njih interes, se neha za njih vsa socialnost in pa ljubezen do bližnjega. O agrarni reformi so kričali svoj čas ravno tako! Roke proč od cerkvenih posesti in ko bi se načelo pri nas vprašanje davčne reforme v pogledu obdavčenja velekapitala, bi se zopet slišal isti glas. To so kapitalistični interesi in ti so za klerikalce sveti. Morda pove g. Žužek kaj o teh vprašanjih svojim kršč. socialnim delavcem.

»Slovenec« odobrava novo češko vlado. Na prvi strani poročamo, da so se na Češkem združile vse meščanske stranke v borbi za kongruo (odškodnina cerkveni gospodi), in pa za zaščitno carino, ki drži današnjo kapitalistično Evropo po koncu. Delavstvo na Češkem vse to odločno odklanja in ravno ta vprašanja so združila vse češke kapitaliste v borbi za kapitalistične interese. Sedaj pride »Slovenec« in pravi, da si želi tudi pri nas take vlade. Je vendar pokazal svojo barvo!

Tudi se je govorilo o percentuelni oddaji delavstva za štrajkujoče in posebej še o ustavitvi uvoza premoga. Opaža se, da vladajo precejšnja nesoglasja med angleškimi železničarji in rudarji, ki pa enotnosti in porastu stranke ne bodo škodila.

Stranka računa resno s tem, da bo pri prihodnjih volitvah zmagala in prevzela vlado v svoje roke.

Njen voditelj Macdonald je bil v torek 60 let star.

1.573.000 brezposelnih v Angliji.

Glasom uradnega poročila angleške vlade je bilo začetkom oktobra v Angliji 1.573.000 brezposelnih delavcev, za 275.000 več kot lansko leto v istem času. Vlada pravi, da se bo moralo najti na vsak način nove možnosti zaposlitve angleškemu delavstvu.

Sanacija Slavske banke in likvidacija. Govore samo, da bodo nekateri bogati gospodje nekaj milijončkov prispevali v olajšanje likvidacije Slavske banke., Reči moramo, da so gospodje, ki so na stvari bolj ali manj prizadeti, prav pridno na delu. Jako čudno pa je, da vsi listi o krizi te banke tako lepo molče, kakor bi bila stvar greh vseh. Čuli smo celo, da je demokratski list pohvalil klerikalce, češ, da se v tej zadevi jako lepo obnašajo. Čuli smo dalje, da je bila v Ljubljani nedavno kupljena hiša in razmeroma drago plačana. Nismo strokovnjaki, zanimalo bi nas pa le, če je hiša res toliko vredna, in če ni, ali se ni tudi tukaj storilo dobrodelno dejanje v svrhu sanacije ozir. likvidacije Slavske banke, to je v varstvo hranilnih vlog. Povejte no, kako je s temi stvarmi! Clara pacta, boni amici.

Krutost tiskovnega zakona. Te dni se je vršila v Ljubljani tiskovna pravda proti s. Möderndorferju. Möderndorfer se je potrudil z vsemi silami za lepo zgradbo ljudske in meščanske šole v Mežici. Prispevek angleške rudarske družbe za šolo pa je bil proti pričakovanju znižan. Zaradi tega dogodka in na podlagi govoric je Möderndorfer izdal brošuro z naslovom »Boj in napredek mežskih rudarjev«, v kateri je iskal vzroke znižanja rudniškega prispevka za šolo. V brošuri se je dotaknil uradnih oseb, tako da je naperila cela vrsta oseb tožbo proti njemu zaradi žaljenja časti. Med tožitelji sta davčni upravitelj Zazula in veliki župan Pirkmajer. Slednji pa je tožbo umaknil, ko se je uveril, da se zadeva njega ne tiče. Möderndorfer je bil obtožen, češ, da dolži uradne osebe korupcije, na 1 mesec zapora, na 2000 Din kazni, na 2000 Din odškodnine ter poravnane sodnih stroškov. — Ta obsodba je kruta. Möderndorfer je imel s svojo brošuro namen voditi boj proti korupciji in sicer za dobro stvar. Nesebično je vodil ta boj in kakor priča obsodba, žrtvoval je samega sebe nedvomno v dobri veri, da pomaga do zmage dobri stvari ter da zavrne korupcijo, ki je po njegovem mnenju obstojala. Ta vera, ta namen sta dva razloga, ki bi jih moral tiskovni zakon drugače upoštevati kakor jih upošteva. To kruto obsodbo je izrekel ljubljanski senat. S. Möderndorfer je vložil ničnostno pritožbo in torej stvar še ni definitivno končana.

Belgrajsko »Radniško Jedinstvo« se tudi bavi z našo pokrajinsko konferenco v Celju ter z izjavo glede zedinjenja proletariata. List polemizira s člankom o tej stvari, ki je bil objavljen v »Radniških Novinah« ter tudi v našem listu. Naše stališče glede konsolidacije političnega pokreta v Sloveniji smo povedali dovolj jasno in lojalno. Ako pa meni »Radniško Jedinstvo« drugače, je to njegova stvar in ne more biti iskrena. Konsolidacijo proletariata more roditi le duhovna kon-

solidacija, to je konsolidirana marksistično-razredna zavest in pa resna volja ter stvarno naziranje zgodovinskega razvoja. Le razredno stališče in proletarski minimalni program tvorita podlago za konsolidacijo proletariata. »Radniško Jedinstvo« pa pravi drugače. To trdi, da naj bi se vse politične grupe delavskega razreda zedinile v eno celoto, v eno novo marksistično delavsko stranko ali mešanico, ki bi si sama izdelala program in nov statut. Taka zahteva je demagoška. Program je dober ali pa ni, torej si je treba najprej osvojiti programatično stališče, ne pa vlačiti v zedinjevalno akcijo elemente, o katerih mora vedeti vsak nekoliko zaveden in izobražen delavec, da so škodljivi pokretu, neiskreni ali celo norci. »Radniško Jedinstvo« se hoče samo pogajati, ne da bi zavzelo pozitiven pravec, združevati hoče pametne in nepametne »voditelje« pokreta, kar ne pomeni v bistvu nič drugega, kakor reklamo, besede brez jedra. Najbolj smešno pa je, če skuša omenjeni list zedinjevalno akcijo osmešiti s tem, ko pravi, da bi bila priključitev te ali one grupe socialistični stranki, kapitulacija. Kaj je kapitulacija? Kapitulacija bi bila izdaja svojih načel, to bi bilo seveda sramotno, ako bi to kdo storil ali moral storiti proti svoji volji. Nikakršna kapitulacija pa ni zedinjenje enako mislečih ali vsaj toliko miselno sorodnih proletarcev, ki lahko skupaj delajo za zgradbo proletarskega pokreta, ne da bi pri tem utrpeli načelno škodo. Tako gledamo mi na zedinjevanje v proletarskem pokretu in smo prav prepričani, da istotako mislijo o resnično potrebni konsolidaciji delavskega pokreta tudi vsi delavci, ki so se vsaj nekoliko seznanili z marksističnim socializmom. Pripravimo torej duhovno zedinjenje, pa bo proletariat edin. To, kar navaja omenjeni list kot predpogoj za zedinjenje, so formalnosti, jedro pa tiči v trdnih načelih, in bodite uverjeni, da tudi te formalnosti ne bodo kos, da zavro kolo časa. Proletariat spoznava resnico, jedro proletarskega pokreta in bo šel svojo zgodovinsko pot brez filozofiranja v boj za svoje pravice in za novi družabni red.

Gospodarska kriza v naši državi in še posebej v Sloveniji je že velika in huda, da moramo že govoriti o narodni katastrofi. Obrati se zapirajo, ali pa reducirajo na skrajni minimum, konkurzi slede konkurzom, armada brezposelnih je z vsakim dnem večja — v Beogradu se pa igrajo vlado in narodni sporazum, doma pa davkarje iztirjavajo davke s tako rabiatno vnemo in točnostjo in neizprosno, kakor še nikoli. Gospodarske krize za naše ministre ni, za naše davkarje tudi ne. To so pač stvari, zaradi katerih minister Krajač lahko pripravlja leto dni svoj modri elaborat, nato pa gre z Uzunovićem vred rakom žvižgat. Takega igračkanja z najnujnejšimi problemi naroda, njegovega gospodarskega in socialnega življenja, svet še ni videl. Pa pravi, da se konsolidiramo in da smo zapisani veliki bodočnosti!

Klerikalci imajo »proste roke«. Ker so klerikalni poslanci po padcu Uzunovičevega kabineta nekaj preveč razgovarjali z radikali, so jih novinarji vprašali, če ni to v nesoglasju s politiko Davidovičevega demokratskega bloka, s katerim so bili prej v tesni zvezi. Pa so naši ljudski poslanci na to vprašanje od-

govorili, da ako se smejo davidovičevci na svojo roko razgovarjati z radikali, zakaj bi ne smeli storiti isto na svojo roko i zastopniki jugoslovanskega kluba. Najprej je dalo našim ljudskim poslancem proste roke nedeljsko zborovanje njihovih zaupnikov, sedaj so si vzeli še sami proste roke napram svojim včerajšnjim Davidovičevim zaveznikom, s katerim so se še nedavno navdušeno objemali na velikem protikorupcijskem shodu v Ljubljani, — pa ni vrag, da ne bi topot tudi prosto ušli v vlado.

Pašičevci se že vesele, in njihovi nepopisni radosti ni ne konca ne kraja. In vse to zgolj zaradi tega, ker je padla ona Uzunovičeva vlada, katero so držali vse do zadnjega vsi radikalni poslanci brez razlike. Pa se revni zemljan s politiko in psihologijo radikalcev spoznaj!

Radić v krizi. Ko se je Uzunovičeva vlada končno vendarle stegnila, so šli in vprašali modrega in preudarnega Radića, kako on misli o tej nenadni krizi. Pa se je Radić zopet modro odrezal. Rekel je, da je v naši državi možna le politika in vlada narodnega sporazuma... To se pravi, da bi se morala po njegovi želji voditi v naši državi za vse večne čase le taka koristna in plodonosna politika, kakor jo je Radić vodil doslej v bratskem prijateljstvu z Uzunovićem...

»Demokratska zajednica« ne pojde v vlado ne z radikali, ne z radičevci, — tako je izjavil Davidović novinarjem. Pa se vendar govori tudi o vladni kombinaciji z omenjeno »Zajednico«. S kom pojde »Dem. zajednica«, ko je vendar jasno, da brez radikalov ne bo nove vlade?

Konvencije. Baš nekaj dni pred vladno ostavko je italijanski poslanik Bodrero interveniral pri vladi, da naj vendar že enkrat podpiše nettunske konvencije. Gospod Bodrero mora biti boljši politik kot marsikateri nas slavni minister, kajti vidi se, da je kar slutil bližajočo se vladno demisijo, pa je hotel spraviti svoje konvencije v red. Ker pa sklepamo medtem neke nove konvencije z Madžarsko, si mislijo v Beogradu, da bo še najbolje, ako se kasneje sprejmejo »en blok« i te i one konvencije.

Jugoslovanski škofje in knezoškofje so imeli te dni v Zagrebu zelo dolge seje, na katerih so razpravljali o notranjih cerkvenih vprašanjih. To se pravi, da so imeli najbrže spet na dnevnem redu vprašanje jugoslovanskega kardinala, ki bi ga bil moral voliti Rim že zadnjič, pa ga ni, ker so se osebe želje preveč križale. Temu sestanku cerkvenih poglavarjev pripisujejo v Beogradu precejšnjo važnost.

Belgrajska občina za inozemsko posojilo. Belgrajska občinska zastopstvo je sklenilo najeti v tujini večje posojilo, da bo mogla občina čimprej sezidati razne zgradbe, vodovode, izvršiti kanalizacijo in tlakovanje mesta itd. Menda je bilo občini že ponudeno precej ugodno inozemsko posojilo.

Nemci v vlado. Naši nemški poslanci so poslali zadnjič poseben brzojav svojim kolegom v Češki republik, ker so šli tako pogumno v koalicijsko vlado s Čehi. Ta brzojav pričča obenem, da so tudi naši nemški nacionalistični poslanci pripravljeni iti v to ali ono beograjsko vlado.

Sporazum z Madžarsko je že spet na dnevnem redu in v Budimpešti in v Beogradu kar prekipavajo navdušenja zanj. Pravijo celo, da bo mad-

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek

okusen i cenen.

Dobiva se v vseh

dobro asortiranih

kolonialnih trgovinah.

žarski minister Bethlen izpovedal v svojem govoru v madžarskem parlamentu naravnost senzacionalne stvari. Ta sporazum sega baje že do splitskega prištanišča, kjer dobe Madžari menda prosto cono. Če pomislimo, da so se Madžari še nedavno pogajali z rimsko vlado zaradi proste cone na Reki, in da je sploh vsa madžarska zunanja politika italofilska in da je za Reko vprašanje gospodarskega sporazuma z Madžarsko naravnost življenskega pomena, potem moramo reči, da tiči za tem nenadnim sporazumom z Jugoslavijo res nekaj senzacionalnega.

74 tožb proti socialistični »Nepzavi« na Madžarskem. Edini socialistični dnevnik na Madžarskem, ki vodi z vso odločnostjo in vztrajnostjo borbo proti Horthyjevi krvniški vladi, si je iz procesa proti grofovskim in kneževskim ponarejevalcem frankov nakopal kar 74 časopisnih tožb. Sam škof Zdravec ga toži v 36 slučajih. Tako bodo zopet socialisti kaznovani, ker so razkrivali in bičali nepoštenost, dočim zbirajo madžarski fašisti podpise za pomilostitev Windischgrätzja in tovarišev, kar se bo skoro gotovo tudi izvršilo.

Gospodarski Locarno polni predale listov in kakor vse kaže, mislita Anglija in Nemčija resno s to stvarjo. Gre za gospodarski sporazum med posameznimi velesilami, ki naj bi pomagal normalizirati gospodarske odnose med evropskimi državami in preprečiti večne krize. Če se za tak sporazum vnaša tudi naša država, ki se za gospodarske probleme sploh odlično zavzema, ne vemo. Zaenkrat mora najprej narodni sporazum z Radićem.

Prva seja narodne skupščine je bila kratka in — jedrnata. Najprej so navalili radičevci na davidovičevca Angelinovića in mu žugali s smrtjo na turškem kolu, nato je pa predsednik prečital pismo ministrskega predsednika, da je vlada podala ostavko. Tako je bila tudi ta prva seja narodne skupščine zelo plodonosna.

Posnemajte sodruži. Iz Francije smo prejeli: »Cenjeni s. urednik! Ker sem že za mesece nazaj dolžan, Ti pošiljam 50 frankov ter upam da bo s tem poravnana naročnina za mesec oktober. Ostanek je tiskovni sklad. Daljši dopis o naših razmerah sledi prihodnji teden. S sodružnim pozdravom S. E.«

Neresnično poročanje. List »Radniško Jedinstvo« je priobčil izmišljeno vest, da je bil upravni odbor Delavske zbornice v Novem Sadu razpuščen na predlog Centralnega tajništva delavskih zbornic. To seveda ne odgovarja resnici, ker je to storil minister socialne politike na predlog svojega inšpektorja. Tudi ni res, da bi bil Bogdan Krekič tam komisar te

zbornice, nego Centralno tajništvo je dolžno voditi administrativne posle do izvolitve novega uprav. odbora.

Dobavitelji obvezilnega materijala se opozarjajo na razglas o licitaciji za dobavo obvezil Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani, ki je objavljen v številki 93 »Uradnega lista« z dne 8. oktobra 1926.

Fizikalno zdravilišče je s 1. oktobrom t. l. otvoril Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani v svoji novi stavbi na Miklošičevi cesti 20. Opozarjamo na današnji tozadevni inšerat.

Marlbor.

ZAUPNIKI, POZOR!

V sredo je sestanek vseh strokovnih in političnih zaupnikov v Ljudskem domu. Izvršile se bodo vse predpriprave za dostojno proslavo 25letnice obstoja amsterdamske strokovne Internacionalne.

Ne kaldrmina, nego tovarnina je določena v Mariboru za stanovajske svrhe. O tem so na protestnem shodu tudi naši govorniki govorili in obdolžili Narodni blok, da ima v svojih vrstah ljudi, ki so nobiranje te davščine onemogočili in so vsled tega delali proti najemniškim interesom. O tem je bila sprejeta tudi resolucija in gospodje bi bili morali na shodu boljše poslušati in šele potem govoriti. Sicer pa povejte raje odkrito: Vam zidanje hiš ne diši niti s tem, niti z drugim denarjem, ko imate pa večino hišnih posestnikov v svojih vrstah, ki se temu zoperstavljajo.

Opozarjamo na jutrišnji koncert našega železn. glasbenega društva, ki se vrši ob 20. uri v Götzovi dvorani. Vstopnina prosta.

Esperantski kurz se prične dne 18. oktobra v šoli v Cankarjevi ulici ob 7. uri zvečer. Tam se sprejemajo tudi novi učenci. — Delavci, učite se esperanto!

Borza dela v Mariboru. Pri tej borzi je od 3. do 9. t. m. iskalo dela 80 moških in 36 žensk, skupno 116 oseb; 130 osebam je bilo delo ponujeno; delo je pa dobilo 30 moških in 42 ženskih, skupaj 72 oseb; 49 oseb je bilo izbrisanih iz evidence in 26 oseb je odpotovalo.

Pri mariborski borzi dela dobi delo več rudarjev za Francijo, ključavničarjev in mizarjev za tovarno vagonov v Kruševac (Srbija), kolarjev, sodarjev in šivilj za perilo za Maribor.

Tržič.

Krajevna podružnica Rdečega križa za sodni okraj Tržič priredi za poplavlence v Sloveniji v času od 11. do 17. oktobra nabiralni teden po programu, kakor je razviden na oklicih. Njeni odposlanci se bodo v tem času zglasili v vsaki hiši in pobirali darove v blagu, živilih in denarju. Nabiralni teden se zaključí s predstavo igre »Deseti brat«, ki jo vprizore združeni diletantje v nedeljo ob 8. uri v dvorani Sokolskega doma. V vlogi Dolefa nastopi iz prijaznosti g. Danilo Cerar, nestor slovenskih igralcev iz Ljubljane. Odbor Rdečega križa pričakuje, da se občinstvo odzove nabirateljem in daruje kolikor največ more, kajti beda poplavlencev je tako velika, da se ne da popisati. Prav tako pričakuje pri igri obilne udeležbe. Združeni diletantje proslave namreč v soboto Danilovo šestdesetletnico, da se vsaj malo oddolže njemu, ki ima za podeželske odre in njihove uspehe, rekli bi največ zaslug.

Šoštanj.

Cenj. sodrug urednik! Dovolite nam nekaj prostora v našem proletarskem listu, da razkrinkamo sramotne in demagoške napade nasprotnikov na naše proletarske ustanove. Šoštansko delavstvo si je postavilo lep dom, ki se razkošno dviga v sredini našega mesteca. Odkar pa imamo ta svoj lepi Delavski dom, se je jelo delavstvo še bolj zbirati, v njegovih prostorih se je uživalo. Tukaj se vrše vsak dan sestanki in diskusije in se na vse strani pridno dela za razvoj naše proletarske misli. Tudi krasno združno trgovino in gostilno imamo v našem Domu, da šoštanskemu proletariatu ne bo treba podpirati privatne špekulante, ki so čisto največji sovražniki delavstva. To intenzivno življenje v našem domu pa ni kaj vseč privatnim trgovcem in gostilničarjem, ker jih zavedno delavstvo zapuša in si nabavlja svoje življenske potrebščine v naši zadrugi. Začeli so nas zato sramotiti, obrekovati in osebno napadati. Zelo marljiv je v tem pogledu neki tukajšnji trgovec, ki je napadel na cesti našo nastavljenko, češ, zakaj mu odbija odjemalce in jo nedostojno obdeloval. Seveda, ta gospod misli, da bo z nami tako delal, kakor z zadružnikom, ki je njegov sosed. Ta naš zadružnik je krojaški mojster in si je preuredil poslopje, katero leži blizu hiše tega trgovca. Kajpada, to mu ni bilo kaj vseč, pa je delal na to, da se prepreči prezidava poslopja v obrtni lokal, čeravno ni bilo prej poslopje za nobeno rabo. Sedaj je ta naš zadružnik s prezidavo hiše olepšal ta del ulice. No, postava je odločila tako, da je ta trgovec izgubil tožbo. Pa glej ga! Pogruntal je koj drugo zgago. Zgradil je pred poslopjem našega zdravnikarja vrt, kakih

20 kvadratnih metrov širok z ograjo, 2 metra visoko. Sicer je ta vrt njemu na poti, pa misli na njem posejati fižol, ki bo rasel tako visoko, da se ne bo videlo do omenjenega poslovnega lokala. Pa le počakajmo, saj mu tudi to ne bo uspelo. Občinskemu svetu šoštanskemu gre vendar bolj za olepšanje mesta in ne za pačenje njegovega zunanjege lica. Delavci sedaj lahko vidijo, kako se privatni trgovci in gostilničarji potegujejo za nje. Ko gre za kupčijo, seveda. Ko pa delavstvo zahteva boljše plače in več državljanjskih pravic, se pa na vso moč bore proti njemu. Temu gospodu svetujemo vsekakor naj pusti naše nastavljenke pri miru, sicer se bomo kje drugje pogovarjali. Delavcem pa, ki še niso v naši združni organizaciji, svetujemo, da pristopijo k nam, ker le z združenimi močmi bomo premagali vse naše nasprotnike. Kaj pomaga, če se politično borimo proti njim, ko jih pa gospodarsko in finančno podpiramo! Saj so tudi oni tisti, ki podpirajo meščanski tisk, ki je ves naperjen proti delavskim interesom, zatoorej delavci in delavke, odprimo oči, in pokažimo nasprotnikom, da smo zavedni in solidarni in da hočemo kupovati vse svoje potrebščine le v naši lastni delavski zadrugi. Delavci in delavke, vsi v Delavski dom.

Zavedni šoštanski proletarci.

ZIKA

je najboljša žitna kava!

Šport.

ZSK Hermes : SK Jadran 2:1 (1:0). Pred gornjo tekmo sta nastopila v prvenstvenem boju Jadran in Hermes. Posebno poslednji je bil precej handicapiran vsled odsotnosti svojega vratarja in dobrega branilca Serneca. Mogoče je ravno vsled tega igralo moštvo z večjim elanom in požrtvovalnostjo, kakor sicer v tekmah proti Jadranu. Nasprotnika sta si bila v vseh oziirih enakovredna. Ugajali sta obe krilski vrsti, med tem ko sta bili obe obrambi šibka točka. Vrtar Jadrana je pokazal nekaj lepih parad in prihaja zopet v staro formo. Tudi napadalni trio Hermesja je ugajal. Sodil je dobro in objektivno sodnik Kramaršič.

ZSK Hermes rez. : SK Jadran rez. 8:1 Hermežani so bili svojemu protivniku posebno tehnično nadmočni, vendar je rezultat večji, nego so po igri zaslužili.

V drugem razredu sta se odigrali sledeči prv. tekmi: **SK Slavija : SK Svoboda 3:1.** Popolnoma enakopravni moštvi. Naša Svoboda se nahaja v preporodu ter je pričakovati, da se bo moštvo resno poprijelo treninga tekom zime. Materijal je dober in z resno voljo se bo dalo mnogo storiti.

SK Reka : SK Krakovo 2:1. Žilava igra obeh nasprotnikov.

Ruska delavska nogometna reprezentanca, katera bi morala v nedeljo nastopiti proti delavski nogometni reprezentanci Dunaja, ni dospela še na Dunaj vsled težkoč potnih listov na poljski meji. Za nastop ruskih nogometašev-delavcev vlada veliko zanimanje in to upravičljivo, kajti Rusi so v svojih dosedanjih nastopih v Nemčiji pokazali in dokazali visoko formo nogometnega športa.

A. & E. SKABERNE
Manufakturna veletrgovina
En gros! En detail!
Ljubljana, Mestni trg 10

Pri vedno večji denarni krizi
je treba gledati na to, da si nabavite čevlje, čim najceneje mogoče. V Ljubljani dosežete to najbolje pri trdki
„DOKO“
V PREŠERNOVI ULICI ŠT. 9 NA DVORIŠČU.
Ti izdelki so najboljše kvalitete ter po priznani nizki ceni. Zajemljeno lastni izdelek iz lastne tovarne. Vsa popravila takoj in najceneje.

SUKNO - DOUBL - KAMGARN
za moške obleke, velika izbira — ugodne cene.
R. MIKLAUC „Pri Škofu“
LJUBLJANA, LINGARJEVA ULICA.

Naročajte in širite „Del. Politiko“!

FIZIKALNO ZDRAVILIŠČE
v palači Okrožnega urada za zavarovanje delavcev Miklošičeva cesta 20.
Pod strokovnjaškim zdravniškim vodstvom.
Otvorjeno s 1. oktobrom — splošno dostopno.
Vse zdravilne kopeli, hidro-, helio-, elektro- in mehanoterapija za revmatične in živčne bolezni, vnetja pri ženskih boleznih, boleznih srca in oživlja arteriosklerozo.
Odprto izvzemši ponedeljek vsak delavnik od 8.—12. in od 1/2 15.—1/2 19., ob nedeljah in praznikih od 8.—12. in sicer od nedeljah, sredah in petkih za ženske, ob torkih, četrkih in sobotah za moške.
Sprejemanje novih slučajev vsak delavnik od 8. do 9. ure dopoldne.

Tvrdba
F. PATIK

Radovljica
sprejme več košarskih vajencev, vajenk, pomočnikov in pomočnic.
M. RAUCH
trgovina stekla
Celje, Prešernova ul.
priporoča steklo za okna, zrcala slike, okvirje za slike, svetilke, porcelan, kameno posodo itd. itd.
Na drobno! Na debelo!

Brez mnogo besed
ve vsak, da more le tovarna nuditi najceneje in najbolje. Ako rabiš raglan, suknjo ali obleko, pridí v detajlno trgovino Erjavčeva c. 2
Fran Derenda & Cl., Ljubljana